

Підсніжник

Зима; холодно; вітер так і ріже, але в землі добре, затишно; там і лежить квіточка у своїй цибулині, прикрита землею й снігом. Та ось випав дощ; краплі проникли крізь сніговий покрив у землю до квіткової цибулини й повідомили їй про білий світ, що над нею. Скоро пробрався туди й сонячний промінь, такий тонкий, свердлючий; він пробуравив сніг і землю й легенько постукав у цибулину.

— Увійдіть! — сказала квітка.

— Не можу! — відповів промінь. — Я ще слабкий тепер, і мені не розкрити цибулини! А от до літа я наберуся сил!

— А коли буде літо? — запитала квітка й питала те саме в кожного нового гостя — сонячного променя. Та до літа було ще далеко; сніг ще не весь растав, і калюжі кожної ночі затягувало льодом.

— Як це довго тягнеться! — говорила квітка. — А мені просто не сидиться на місці! Хочеться потягнутися, витягнутися, розкритися, вийти на волю, побачитися з літом! Оце буде блаженне часиночко!

І квітка потягнулася у своїй тонкій шкаралупці, розм'якшеній водою, зігрітій снігом і землею, пронизаній сонячними променями. Скоро з-під землі, під снігом, пробився зелений стеблинець зі світло-зеленим бутонем, оточеним, мов ширмочкою, вузькими, товстенькими листочками. Сніг був ще холодний, але весь залитий променями сонця, — він уже став настільки пухким, що крізь нього легко було пробитися, та й самі вони стали тепер сильнішими.

— Ласкаво просимо! Ласкаво просимо! — заспівали вони, і квітка визирнула з-під снігу. Сонячні промені пестили й цілували малютку, так що білосніжна чашечка його з зеленими жилками зовсім розкрилася. Радісно й скромно схилив він голівку.

— Мила квіточко! — співали сонячні промені. — Який ти свіжий і ніжний! Ти перший, єдиний! Ти наше улюблене дитя! Ти звіщаєш літо, чудове літо! Скоро весь сніг розтане, холодні вітри полетять геть! Царюватимемо ми! Все зазеленіє! І в тебе з'являться подруги: зацвітуть бузок і жовта акація, а потім троянди, але ти все одно перший, такий ніжний, прозорий!

Оце була радість! Здавалося, саме повітря співало й дзвеніло, сонячні промені проникали в самі пелюстки й стеблинець квітки. І він стояв, такий ніжний, крихкий і водночас повний сил, у пишному розквіті юної краси, такий ошатний у своїй білій суконці, з зеленими стрічками, і звеличував літо. Та до літа було ще далеко; хмари закрили сонечко, подули холодні, різкі вітри.

— Занадто рано ти з'явився! — сказали вони квітці. — Сила ще на нашому боці! Почекай, ми задамо тобі жару! Сидів би собі та сидів у теплі, а не поспішав франтити на сонечку — не прийшов ще час!

Холод так і щипав. Дні минали за днями, а не показувалося жодного сонячного променя. Ніжній квіточці хоч замерзнути було пора. Та вона була сильнішою, ніж сама підозрювала; її зміцнювала радісна віра в обіцяне літо. Воно мало скоро прийти! Недарма ж про нього звістили сонячні промені. Квітка твердо вірила їхній обіцянці й терпляче стояла на білому снігу у своєму білому вбранні, схилиючи голівку під важкими, густими пластівцями снігу; навколо неї лютували холодні вітри.

— Ти зламаєшся! — говорили вони. — Зів'янеш, замерзнеш! Що тобі тут треба було? Навіщо ти дав себе виманити? Сонячний промінь обманув тебе! Ось і маєш тепер! Ех ти, підсніжнику!

— Підсніжник! — пролунало в холодному ранковому повітрі.

— Підсніжник! — раділи діти, вибігши в сад. — Ось тут росте один, такий милий, прегарний, перший, єдиний!

І ці слова зіграли квітку, наче сонячні промені. Від радості вона навіть не відчула, що її зірвали. Вона опинилася в дитячій ручці, дитячі губки цілували її. Потім її принесли в теплу кімнату, помилувалися нею й поставили у воду. Квітка ожила, відродилася до життя, подумала, що раптом настало літо.

У старшої доньки, прекрасної молодії дівчини, — вона вже була конфірмована, — був друг серця; він також був конфірмований і тепер проходив курс наук.

— От пожартую з ним! Він подумає, що в нас уже літо! — сказала дівчина, взяла ніжну квіточку й поклала її в запашний аркуш паперу, на якому були написані вірші про підсніжник. Вони починалися словом «підсніжник», а закінчувалися словами: «Тепер, друже мій, ти на всю зиму залишишся дурником!» Так, ось що говорилося у віршах, які вона послала другові замість листа. Квітка опинилася в конверті; як там було темно! Вона наче знову потрапила в цибулину! І ось вона вирушила в путь, побувала в поштовій сумці, її тискали, комкали; приємного тут було мало, та й цьому прийшов кінець.

Лист дійшов за призначенням; його розпечатали й прочитали. Друг серця був такий задоволений, що розцілував квітку й сховав її разом із віршами в скриньку. Там лежало багато таких самих дорогих листів, але всі вони були без квітів; цей з'явився першим, єдиним, як назвали його сонячні промені, і квітка не могла натішитися цим!

А часу радіти в неї було досить: минуло літо, пройшла й довга зима, знову настало літо, і тоді тільки її знову вийняли. Та цього разу молодий чоловік не був веселий і так сердито взявся порпатися в листах і паперах, що аркуш із віршами полетів на підлогу, і підсніжник випав із нього. Правда, він висох і сплющився, але через це все ж таки не слід було жбурляти його на підлогу! Все ж лежати на підлозі було краще, ніж згоріти в печі, куди потрапили всі листи й вірші. Що ж сталося? Те, що часто трапляється. Підсніжник обманув молодого чоловіка — це був жарт; дівчина обманула його — це вже був не жарт. Вона обрала собі влітку нового друга серця.

Вранці сонечко освітило маленький сплюснутий підсніжник, який виглядав намальованим на підлозі. Дівчина, що підмітала підлогу, підняла його й вклала в одну з книг на столі; вона думала, що ненароком виронила звідти квітку, приводячи стіл до ладу. І ось квітка знову опинилася поміж віршами, але цього разу друкованими, а вони ж важливіші за написані, принаймні коштують дорожче.

Минули роки; книга все стояла на полиці; та ось її взяли, відкрили й стали читати. Книга була добра: вірші й пісні данського поета Амвросія Стуба; з ними варто познайомитися. Людина, що читала книгу, перегорнула сторінку.

— Підсніжник! Недарма його поклали сюди. Бідний Амвросію Стубе! Ти теж був підсніжником серед своїх побратимів! Ти з'явився занадто рано, випередив свій час, і тебе зустріли буйні вітри й негода. Довелося тобі мандрувати з дому в дім, від одного фіонського поміщика до іншого, граючи роль квітки у склянці з водою або вкленої в римований лист! Так, і ти був підсніжником, оманливо звістившим літо, непорозумінням, жартом, але все ж ти був першим, єдиним, що дихав юнацькою свіжістю, данським поетом. Залишайся ж тут, підсніжнику! Ти покладений сюди недарма.

І підсніжник знову поклали в книгу; він був і польщений, і зрадив, дізнавшись, що покладений у це прекрасне зібрання пісень недарма й що сам співець був таким самим підсніжником, над яким пожартувала зима. Підсніжник зрозумів усе по-своєму, як і ми всяку річ розуміємо по-своєму.

Ось і вся казка про підсніжник.

